

De eerste bieten werden al voor half maart gezaaid, maar kenden een groeivertraging door de koude in april.

GEVOLGEN VAN EEN DROOG EN KOUD VOORJAAR

De droogte tijdens de winter en in het vroege voorjaar had weinig of geen impact op de gewasgroei. In april remden de lage temperaturen de groei van de wintergewassen en de opkomst van de zomergewassen af. Daarnaast leidde de nachtvorst tot schade aan heel wat jonge gewassen. – Naar: VITO

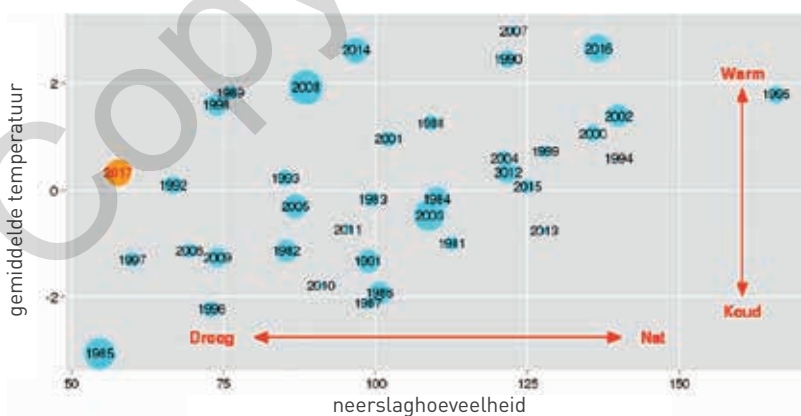
Het eerste Agrometeorologisch bericht van 2017 brengt duiding bij de weerfenomenen en hun effect op de plantengroei tot eind april.

Droge winter

De voorbije winter was zeer droog en erg zonnig. Uit figuur 1 blijkt dat de temperatuur rond het gemiddelde schommelde. Maar met 1981-2016 als referentieperi-

ode stellen we vast dat de winter van 2017 de tweede droogste winter was na die van 1985. Uit figuur 2 (p. 6) blijkt dat vooral in het zuiden van het land veel minder neerslag viel dan normaal. Ook maart 2017 was droger dan normaal, behalve in de Noorderkempen en in het oosten van de Weidestreek (rond Luik). In april bleef de regen opnieuw uit. Over de hele winter beschouwd viel er in het

zuiden van het land slechts een kwart en in het noorden iets minder dan de helft van de normale neerslaghoeveelheid. De aanhoudende droogte had tot nu toe echter weinig of geen impact op de gewasgroei, doordat er nog vrij veel vocht in de bodem was en doordat de vochtbehoefte van de gewassen relatief laag was tijdens de voorbije vier maanden. Januari was kouder was dan normaal. In

Figuur 1 Neerslag, temperatuur en zonschijnduur tijdens de voorbije winter vergeleken met alle andere winters sinds 1981. De normaalwaarden zijn berekend over de periode 1981-2010

- Bron: KMI

.....
Uit satellietbeelden blijkt dat de vegetatiegroei eind april op het gemiddelde zat.
 .....

februari en maart, daarentegen, lagen de temperaturen ruimschoots boven het gemiddelde. Hierdoor kenden we een vroege seizoenstart. April was dan weer een erg koude maand, waardoor de gewasgroei afgeremd werd. De vrieskou van enkele graden onder nul in de nacht van 19 op 20 april leidde bovendien tot heel wat schade aan de jonge gewassen,

en vooral aan de fruitbomen die op dat moment in bloei stonden.

Observaties vanuit de ruimte

Uit de analyse van de Proba-V-satelliet-beelden blijkt dat de gewassen er bij het begin van het voorjaar goed bij stonden. Figuur 3a toont dat in maart de vegetatie-index (fAPAR) nog ruimschoots het gemiddelde overtrof. Enkel in de leemstreek was de situatie wat variabel. De droge en vooral koude aprilmaand zorgde ervoor dat de groei vertraagde en de vegetatie-index daalde (figuur 3b). Toch blijkt uit figuur 4 dat eind april de gemiddelde waarde werd bereikt.

De droogte was een pluspunt voor het planten van de aardappelen, maar het bemoeilijkte de onkruidbestrijding.

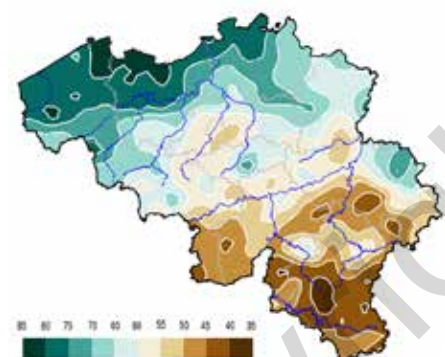
Toestand van de gewassen

Wintertarwe en wintergerst Het droge najaarsweer had volgens het Witboek Granen (www.cereales.be) geen negatieve gevolgen voor de zaai van de wintergerst. Het bodemvochtgehalte bleek nog voldoende hoog te zijn voor een goede kieming. Voor de zaai van de wintertarwe was de bodem te droog en moest er gewacht worden op de regen, die half oktober kwam. Op veel percelen werd gekozen voor een vereenvoudigde bo-

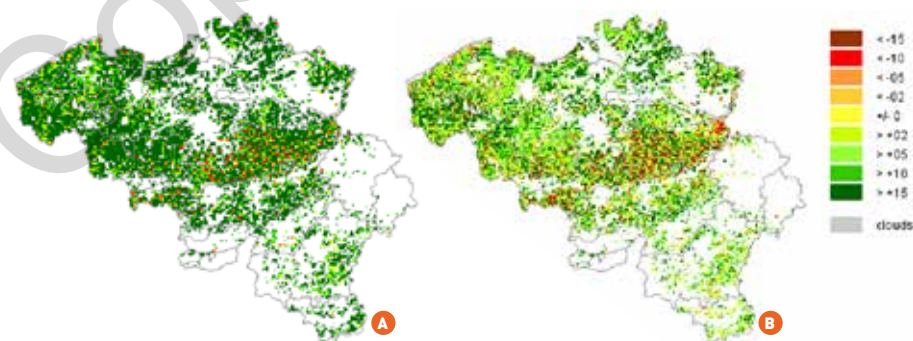
dembewerking. Er werd gezaaid tot half november. Na een kleine regenpauze hernam de zaai eind november om te eindigen in december. De opkomst verliep gunstig ondanks de droogte. Op het einde van de winter stonden de wintergranen er mooi homogeen bij. Eind april was op de meeste percelen wintergerst het vlagblad al volledig uitgerold (BBCH 39). Hier daar was de groei door de koude wat vertraagd en bevond het gewas zich slechts in het tweedeknoopstadium (BBCH 32). De wintertarwe bevond zich op dat moment overwegend in het eersteknoopstadium (BBCH 31). Op de vroegste percelen was het tweedeknoopstadium al bereikt. Volgens *Boer&Tuinder* hadden veel graanpercelen zelfs na twee stikstoffracties nog niet de gewenste groene kleur. Na de eerste fractie viel er nauwelijks voldoende neerslag voor een goede werking van de stikstof. Bovendien remde het koude en schrale weer van eind april de groei af. Zowel bij wintergerst als -tarwe werden nog weinig ziektes vastgesteld.

Suikerbieten Het KBIVB meldt dat door het koude weer, met nachtvorst aan de grond, en door het neerslagtekort de groei van de bieten erg traag verloopt. Afhankelijk van de regio en het ras zijn er bieten die gelig of rood verkleurd zijn. Er wordt vorstschade gemeld, maar deze blijft zeer plaatselijk. Gezien de erg trage groei van de bieten is de schade door wild duidelijk zichtbaar. De eerst gezaaide bieten bevonden zich eind april in het tweedeknoopstadium. Op sommige percelen verliep de opkomst erg heterogeen en waren de zaden in de droge zones nog niet gekiemd.

Aardappelen Het planten van de aardappelen kon dit jaar in goede omstandigheden verlopen. Door het droge weer kenden we een vroeg en vlot plantseizoen, melden Fiwap, Carah en PCA. Begin april waren al bijna de helft van de (half)vroege aardappelen gepoot en tegen eind april waren – op een enkele uitzondering na – alle aardappelen geplant. Begin april waren de temperaturen voldoende hoog, maar in de tweede helft van april daalden ze. Daardoor vertraagde de opkomst van de aardappelen. In de nacht van 19 op 20 april kenden we strenge nachtvorst. Die zorgde ervoor dat de vroege aardappelen die al boven stonden vorstschade vertonen, zowel bij aardappelen zonder als met afdekking. Hierbij mag men volgens PCA rekenen op een groeivertraging van minstens een week. Het schrale weer in april baarde wat zorgen voor de onkruidbestrijding. In droge omstandigheden werken de bodemherbiciden immers minder goed, waardoor telers de toepassing vaak uitstellen tot (voldoende) regen voorspeld wordt. Alleen is er dan een groter risico

Figuur 2 Gemiddelde neerslaghoeveelheid tijdens de winter van 2017 in vergelijking met de normaalwaarde (1981-2010) - Bron: KMI

Figuur 3 Afwijking (in %) van de vegetatie-index (fAPAR) ten opzichte van het gemiddelde (2003-2016) in maart (a) en april 2017 (b). De witte zones op de kaart zijn niet meegenomen in de analyse aangezien het aandeel van de landbouwgewassen hier minder dan 20% bedraagt - Bron: VITO

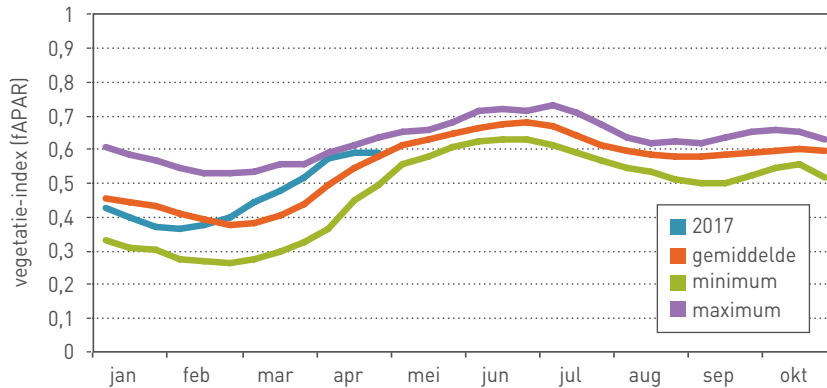
dat er te kort bij (of soms tijdens) de opkomst behandeld zal worden. Dat brengt risico op verkleuring of remming van het gewas. De lichte regen tijdens de eerste week van mei was dan ook meer dan welkom, zeker om nog nawerking te hebben van herbiciden die wel al toegepast waren. Positieve kant van het schrale weer in april is dat er in ons land tot en met de

eerste week van mei nog geen meldingen waren van aardappelplaag. Fiwap maakt wel melding van twee besmettingshaarden in Noord-Frankrijk, in de buurt van Amiens.

Maïs In tegenstelling tot het voorjaar van 2016 verliep de zaai van de maïs nu onder goede omstandigheden, meldt LCV/Hooibeehoeve. Al vrij vroeg in het voorjaar waren veel akkers en percelen

grasland goed berijdbaar. Het gras kon bijgevolg al vroeg bemest worden met dierlijke mest. Ook op de maïspcelen werden de veldwerkzaamheden tijdig aangevat, zodat er half april al maïs kon gezaaid worden. Hier en daar gebeurde dat ook effectief. De vraag is of deze zeer vroege zaai wel voordelig is geweest. De temperaturen waren eind april zowel overdag als 's nachts aan de lage kant. De omstandigheden voor de kieming en de ontwikkeling van de jonge plantjes waren bijgevolg niet gunstig. De komende weken zullen uitwijzen of wachten zinvol was of niet.

Door de lage ruwvoedervoorraden is er in het najaar nogal wat gras uitgezaaid met als doel eerst een snede gras te oogsten en daarna maïs te zaaien. Door de zachte winter en de tijdige bemesting kon dit gras al tijdig geoogst worden. Daardoor kon op die percelen de maïs ook op tijd gezaaid worden. Het koelere weer leidde wel tot wat lagere grasopbrengsten. ■

Figuur 4 Evolutie van de vegetatie-index (fAPAR) van 1 januari tot en met 30 april 2017 ten opzichte van de gemiddelde, minimum- en maximumwaarden (2003-2016) voor akkerbouwgewassen in de leemstreek. - Bron: VITO